

WYNIA'S WEEK

Rutte, Kaag en Hoekstra willen ook de rest Europa van de stikstof af!

Door [Arnout Jaspers](#) - 20 augustus 2022

Geplaatst in [RutteVier](#) - [Stikstof](#)

In columns en op social media gebruik ik nogal losjes termen als 'de eco-lobby', of 'de stikstof-lobby'. Uiteraard zijn dit geen groeperingen die als zodanig kantoor houden in Den Haag en geregistreerde lobbyisten naar het Binnenhof sturen.

Dat hebben ze helemaal niet nodig. Het gaat om een losse, wisselende coalitie van wetenschappers, medewerkers van milieclubs en geestverwante ambtenaren die korte lijntjes hebben met politici en bewindspersonen.

Velen van hen zouden oprecht verontwaardigd zijn als ze lobbyist genoemd werden. Ze strijden toch voor de goede zaak, namelijk een gezonde natuur? Lobbyen, dat doen de tabaksindustrie en Tata-staal, maar wij toch zeker niet?

Wie is wie in de anti-stikstoflobby?

Het boek 'Stikstof. De sluipende effecten op natuur en gezondheid' van de Stichting Biowetenschappen en Maatschappij geeft wel een aardig inkijkje in wie er belangrijk zijn in de Nederlandse stikstoflobby. Het boek is een bundel met een stuk of twintig auteurs, onder redactie van Jan Willem Erisman en Wim de Vries, die zelf ook diverse hoofdstukken bijdroegen. Beiden hebben bijna hun hele werkende leven lang onderzoek gedaan naar de effecten van stikstof op de natuur, met focus op de schadelijke effecten.

Rutte, Kaag en Hoekstra willen ook de rest Europa van de stikstof af!

Zoals [vorige week](#) al vermeld, werd Erismans hoogleraarsaanstelling aan de Vrije Universiteit vijf jaar lang betaald door het Wereldnatuurfonds, dat als doelstelling heeft om meer ruimte voor de natuur te creëren, ook in Nederland. Daarna ging Erisman werken voor het Louis Bolk instituut, dat het bevorderen van biologische landbouw in zijn missie heeft staan.

Prominent als auteur en in de aangehaalde wetenschappelijke bronnen is ook Roland Bobbink, directeur van het B-Ware instituut. Dit instituut leverde diverse rapporten over stikstof af in opdracht van (en dus betaald door) Greenpeace en Natuurmonumenten. Zowel het Wereldnatuurfonds, Greenpeace als Natuurmonumenten worden gesponsord door de Postcodeloterij, maar dat terzijde. In populairwetenschappelijke artikelen noemt Bobbink stikstof een 'sluipmoordenaar' - een merkwaardige insteek op voor planten onmisbare voedingsstoffen.

Een auteur wiens betekenis voor de zogeheten stikstofcrisis nauwelijks te overschatten is, is Han van Dobben. Simpel gezegd, heeft Van Dobben in 2012 de beruchte Kritische Depositie Waardes (KDW's) vastgesteld, de in theorie maximaal toelaatbare stikstofbelasting voor alle Natura2000-gebieden, die in een groot deel van die gebieden nu ruim overschreden wordt.

Is stikstof een Nederlandse obsessie?

Opvallend is trouwens de provincialiteit van al dat stikstof-onderzoek: uitsluitend Nederlandse wetenschappers, wat voor een bèta-vak heel uitzonderlijk is. Het zou heel gezond zijn, als een comité van buitenlandse experts dat hele stikstofnarratief inclusief de universitaire onderzoeksprogramma's eens tegen het licht hield. Dat is in vakgebieden als de astronomie of de natuurkunde heel normaal.

Daarmee bedoel ik niet te zeggen dat 'Stikstof. De sluipende effecten op natuur en gezondheid' een waardeloos boek is. Integendeel, ik hoop dat Van der Wal en Rutte het op hun nachtkastje hebben liggen. Want hoewel de auteurs hier een thuiswedstrijd spelen, staat er een hoop nuttige en nuchtere informatie in. De focus ligt uiteraard sterk op de schadelijke effecten van stikstof, en de door de stikstof-lobby bepleite drastische terugdringing van de Nederlandse stikstofuitstoot.

Metten om te weten valt niet mee

Als wetenschappers kunnen ze op belangrijke punten niet om de door henzelf onderzochte feiten heen. Zo blijkt het verbazend lastig om daadwerkelijk schade door te veel stikstof in een concreet natuurgebied te meten. En als je dat probeert te meten, blijkt het eigenlijk nogal goed te gaan met onze onbetaalbare bonsai-natuur, dat wil zeggen de stikstofgevoelige Natura2000-gebieden.

Op pagina 72 staat een interessante infographic over alle stikstofgevoelige Natura2000-gebieden waarvan de afgelopen zes jaar een 'trend van instandhouding' bepaald is. Zo'n expertoordeel - positief, stabiel of negatief - is uiteraard subjectief, maar soit. Dan blijkt ten eerste, dat de trend in ruim 80 procent van dat areaal stabiel of positief is.

Rutte, Kaag en Hoekstra willen ook de rest Europa van de stikstof af!

Het effect van stikstof is nogal bescheiden

Vervolgens is natuurlijk interessant of een negatieve trend van instandhouding veroorzaakt wordt door te veel stikstofdepositie. Je verwacht dan dat in de gebieden met een negatieve trend de KDW overschreden wordt, en dat gebieden met een positieve/stabiele trend onder de KDW blijven.

Het beeld is echter behoorlijk verwarrend: het totale Natura2000-gebied waar de KDW overschreden wordt en de trend negatief is, is namelijk veel kleiner (15.660 hectare) dan het totale Natura2000-gebied waar die KDW overschreden wordt, maar waar de trend desondanks positief/stabiel is (37.150 hectare)!

Als je niet kijkt naar aantallen hectares maar naar percentages, dan tekent de invloed van stikstof zich wel af, maar het effect is vrij zwak. Als stikstof niks doet, zou je in beide segmenten hetzelfde percentage overschrijding KDW zien, 53%. In feite is het percentage overschrijding in positieve/stabiele gebieden 46%, en in negatieve gebieden 87%.

Hoe zit het met stikstof en schade?

Kort samengevat: als het slecht gaat met een Natura2000-gebied, is er vaak sprake van overschrijding van de KDW, maar de KDW wordt in veel meer Natura2000-gebieden overschreden terwijl het daar toch goed mee gaat. Te veel stikstof - althans volgens de KDW's - veroorzaakt in zijn eentje dus maar weinig natuurschade.

En let wel: dit betreft alleen de meest kwetsbare snippers natuur, in totaal zo'n 150 vierkante kilometer. Het merendeel van de natuur in Nederland is niet stikstofgevoelig of anderszins bedreigd. Vergelijk dat eens met het gedram van milieuclubs in de media dat 'de natuur op omvallen staat'.

Hopelijk zijn Rutte en Van der Wal nog niet in slaap gevallen bij het hoofdstuk 'Stikstofaanpak', vanaf pagina 95. Daar laten Erisman en De Vries namelijk klip en klaar zien, dat de doelstellingen van het huidige stikstofbeleid onhaalbaar zijn vanwege de stikstof die vanuit het buitenland bij ons naar binnen waait.

De doelstelling voor 2030 - 70% van alle Natura2000-gebieden onder de KDW - is maar net haalbaar als alle ons omringende landen zich houden aan de Europese emissieplafonds voor 2030. Maar om de doelstelling voor 2040 te halen - 100% van de Natura2000-gebieden onder de KDW - moeten die landen beleid invoeren dat strenger is dan die Europese emissieplafonds.

De rest van Europa moet ook van de stikstof af!

Beseften VVD, CDA en de ChristenUnie dit toen ze hun handtekening zetten onder hun coalitieakkoord waarin die doelen staan, en dat wat betreft het hoofdstuk 'Landbouw, Natuur en Stikstof' zo te zien volledig uit de koker van D66 komt? Aan het probleem van de uit het buitenland aanwaaiende stikstof

WYNIA'S WEEK

Rutte, Kaag en Hoekstra willen ook de rest Europa van de stikstof af!

is in het coalitieakkoord één schijnbaar onschuldig zinnetje gewijd: 'Ook in Europees verband zet het kabinet zich in voor stikstofreductie'.

Wat dit in concreto betekent: om de eigen stikstofdoelen te halen, moet Nederland voor elkaar zien te krijgen dat de emissieplafonds voor stikstof in de hele Europese Unie nog verder aangescherpt worden. Zien we het al voor ons?

Rutte en Van der Wal die naar Brussel gaan en daar met de vuist op tafel slaan dat niet alleen buurlanden Duitsland, Denemarken en België, maar ook landen als Griekenland of Slovenië qua stikstof roomser dan de Europese paus moeten worden, ten koste van hun eigen boeren en industrie! Veel succes daarmee, excellenties!

Wynia's Week blijft scherp, als elders sentimenten oplaaien. De donateurs maken dat mogelijk, met het [vrijwillige abonnementsgeld](#). Doet u mee? Hartelijk dank!